

AZ OMKDK A BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁROKON

Szabolcska Ferenc – Pap János

Az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ tevékenységének bemutatása a Budapesti Nemzetközi Vásáron az Intézmény jogelődjénél - a Technológiai Intézet Könyvtáránál - 1936-ban egy ízben megvalósult. "Tudomány a magyar ipar szolgálatában" megjelölésű pavilonjában a könyvtári szolgáltatások mellett igyekezett már a dokumentációt is propagálni.

A felszabadulás után, 1957-ben, újra felmerült e gondolat, de a realizálás nem sikerült.

1962-ben az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság - mint az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ felügyeleti szerve - javasolta, hogy az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ, a többi nagyobb tárca tájékoztató szerveinek bevonásával, vegyen részt az 1963. évi Budapesti Nemzetközi Vásáron.

"MŰSZAKI TÁJÉKOZTATÓ INTÉZETEK" PAVILONJA

Az 1963. évi Budapesti Nemzetközi Vásáron - az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ a három nagyobb tárca tájékoztató szerv /KGM Műszaki Tájékoztató és Propaganda Intézete, EM.Építésügyi Dokumentációs Iroda, és NIM Műszaki Dokumentációs és Fordító Iroda/ bevonásával "Műszaki Tájékoztató Intézetek" megjelölésű, a Vásár egyik legforgalmasabb helyén felállított pavilonban vett részt azzal a céllal, hogy a Vásárt látogató jelentős számú műszakiakkal megismertesse a műszaki szakirodalmi tájékoztatás lehetőségeit és eszközeit.

A kitűzött célt a műszaki tájékoztató intézetek elérték, mert sok ezer műszaki szakember ismerkedett meg a műszaki tájékoztatás lényegével, a különböző dokumentációs szolgáltatásokkal, sőt a helyszínen kiadott irodalomkutató kérdőívek segítségével csaknem 3000 dolgozó kapott szakirodalmi összeállítást a munkája során felmerült - és a kérdőívben rögzített - 6179 problémára.

A vásári kérdőívek feldolgozásának leginkább elgondolkozató ta-

pasztalata az volt, hogy a kérdőívek kitöltőinek több mint 70 %-a még soha nem kért szakirodalmi tájékoztatást, tehát nem ismerte a dokumentáció adata lehetőségeket.

A Vásár tartama alatt szervezett díjtalan irodalomkutatási akció propaganda jellegű és általános megállapítás szerint hasznos volt. A kért irodalomkutatások zöme a termelés és a műszaki fejlesztés fontos és időszerű kérdéseire vonatkozott, s így a megrendelőknél kívül másokat is érdekelt. Ezért az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ két kötetben kiadta az irodalomkutatások jegyzékét.^{1/}

/A Vásáron kért 6179 téma számszerű értékelésére érdemes még ide iktatni, hogy az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ évi megrendelése 300-400 irodalomkutatás volt./

A BUDAPESTI ERZSÉBET-HID ÉS A DOKUMENTÁCIÓ

Az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ második megjelenése a Budapesti Nemzetközi Vásáron 1964-ben más eszközökkel, de ugyancsak a szakirodalmi dokumentáció iránti igények felkeltését kívánta előmozdítani. A cél itt kettős volt. Elsősorban rá kívánt mutatni a szakirodalom jelentőségére a tudományos kutatás, a fejlesztés, tervezés, szervezés, a gazdasági vezetés és az ipari termelő munka szempontjából. A szakirodalomnak ezt a jelentőségét és melőzhetetlenségét egy komplex példán, az akkor még építés alatt álló budapesti Erzsébet-híd tervezésének és kivitelezésének gyakorlati példáján mutatta be. A hid tervezői és kivitelezői ugyanis a korszerű követelményeknek megfelelően, munkájuk megkezdése előtt gondosan tanulmányozták a vonatkozó külföldi szakirodalmat és annak tapasztalatait a hid tervezése és építése során felhasználták. A felhasznált szakirodalom egy részét a kiállítási pavilon tablói szemléltették, és a pavilonban helyet kapott a már befejezés alatt álló hid makettje is.

Másodsorban a pavilon tablói utaltak a dokumentációs tevékenység sokrétűségére, bemutatták a dokumentáció különféle szolgáltatásait. A feldolgozott és szemléltető anyag meggyőzően igazolta, hogy a műszaki fejlesztés, a kutatás, a korszerű termelés és általában a világszínvonal elérése a szakirodalom és az azt közvetítő szakirodalmi dokumentáció rendszeres használata nélkül kellő hatékonysággal nem mozdítható elő.

NEMZETKÖZI POLYÓIRAT KIÁLLÍTÁS

Az 1965. évi Budapesti Nemzetközi Vásáron az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ több irányú műszaki propaganda akciót fejtett ki.

^{1/} Az értékelésre lásd: HOVÁNYI Gábor: A "BNV irodalomkutatásokról" TMT 1964. 6.sz. p.454-469.

A Műszaki Könyvkiadó külföldi szakkönyvkiállítással szerepelt a vásáron. Az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ pavilonjában válogatott külföldi szakfolyóiratokból rendezett kiállítást és több mint 800 idegennyelvű szakfolyóiratot állított ki, utalva arra, hogy ezekből mind a műszaki fejlesztés, mind a tudományos kutatás, mind pedig az ipari termelés számára értékes és használható információkat lehet folyamatosan beszerezni a hazai tájékoztatási szervek révén.

A pavilonba belépőt világtérkép fogadta, amely feltüntette nemzeti színekkel a világnak azt a 40 országát, amelyek a szakfolyóirat kiadásában élén járnak. A nemzeti színekkel kitöltött körök a szakfolyóiratok világtermelésben résztvevő országok arányát fejezték ki. A folyóirat- és dokumentációs anyag 17, egyenként 4 soros, szabadpolcos kirakatban került elhelyezésre tárgykörök szerint. A folyóiratok kiválogatásánál figyelemmel voltak a rendezők a folyóirat jelentőségére, szakmai hírnevére, de figyelemmel voltak a megfelelő nyelvi megoszlásra is. A pavilon 4 fala mellett végighuzódó szabadpolcos folyóirat kiállítás rejtett világításával igen jó összehatást keltett, és a látogatók nagy érdeklődéssel forgatták a szakmájukba tartozó külföldi szakfolyóiratokat.

A kiállítás pavilonjában tablókön mutatta be az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ a műszaki irodalmi dokumentáció szerepét, a rendkívüli volumenű külföldi és hazai szakirodalom folyamatos és eseti feltárásban. Ennek során példaképpen szemléltette a nagy külföldi műszaki irodalmi dokumentációs intézmények működését és legfőbb szolgáltatásait. Ezek közül kiemelkedett a Szovjetunió VINITI néven ismert Össz-szövetségi Tudományos és Műszaki Tájékoztató Intézete, amely évente mintegy 900 000 szakirodalmi közleményt ismertet különféle dokumentációs szolgáltatásaiban. De bemutatásra kerültek ezenfelül a legjelentősebb egyéb külföldi szakirodalmi tájékoztató intézetek és azok szolgáltatásai is.

A pavilon szemléltető anyaggal kiállított dokumentációs kiadványokkal és propagandaanyag útján megismertette a látogatókat az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ műszaki-irodalmi tájékoztatási munkájával, és az e célra nyújtott különféle szolgáltatásaival.

Először mutatkozott be az 1965.évi BNV-n az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ keretében működő Műszaki Filmtájékoztató Központ, amely tájékoztatást ad a hazai filmállományról: gyűjti, feltárja és különböző szolgáltatásokban közreadja a hazai gyártású és Magyarországon levő, külföldön készült, műszaki filmekre vonatkozó legkülönbözőbb információkat különféle állami és társadalmi szervek számára.

A BNV-n bemutatásra került mintegy 1000 Magyarországon levő filmről készült nyilvántartás.

ELŐADÁSOK "SZOCIALISTA BRIGÁDVEZETŐK" RÉSZÉRE

Az 1965. évi Budapesti Nemzetközi Vásár tartama alatt a délutáni órákban az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ a SZOT termelési osztályával karöltve előadás-sorozatot rendezett a szocialista brigádok vezetői és kiváló szakmunkások részére. Az előadások szervezésében az a felismerés vezette az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ vezetőit, hogy a szocialista brigádmozgalom igen fontos szerepet játszik a termelésben. A szocialista brigádok vezetői a szakmában nevet szerzett emberek, jelentős gyakorlati ismeretekkel, akik igen fogékonyak az új gondolatok iránt. A szocialista brigádok törekvése a brigádtagok gondolkodásmódjának befolyásolása, a szocialista tudatformálás. Az előadások célja az volt, hogy a brigádvezetőket megismertesse a műszaki irodalom fontosságával és segítségükkel a műszaki-irodalommal való foglalkozás lényeges elemévé válják a szocialista brigádoknak.

A kísérleti jellegű előadásokat részint a helyszűke, részint az élénkebb vita érdekében - kis létszámú hallgatóságra tervezte a szervező bizottság, és összesen 16 szakmai előadást tartott. A 38 jól felkészült előadó, a vonatkozó ágazatok gyakorlati szakértői, a szakirodalom és saját tapasztalataik alapján egy-egy szűkebb szakterület aktuális problémáit és korszerű irányzatait mutatták be a magyar nyelvű szakirodalom tükrében.

Alant felsoroljuk a Vásár tartama alatt megtarott előadások jegyzékét és az előadók nevét és beosztásukat azzal a céllal, hogy felhívjuk az üzemi, vállalati, stb. műszaki könyvtárosok figyelmét mind az egyes témákra, mind pedig előadóikra, mert véleményünk szerint az egyes tárgykörök legkiválóbb szakértőinek tudását a jelzett tárgykörökben a vonatkozó üzemek, vállalatok hasonló jellegű előadásainál hasznosítani lehetne.

RÖVIDÍTETT PONÁSI ELJÁRÁSOK

Előadó: dr. VASS György, a Textilipari Kutató Intézet tudományos főmunkatársa

POLYAMATOS PAMUTIPARI KIKÉSZÍTŐ GÉPSOROK

Előadók: SOM Ernő, a Pamutnyomóipari Vállalat főosztályvezetője,
KORNIS György, a Pamutnyomóipari Vállalat főmérnöke

AUTOMATIZÁLÁS A PAMUTPONODÁKBAN

Előadók: BOJTÁR Pál, a Textilipari Kutató Intézet műszerkísérleti osztályvezetője

RÓDER Iván, a Textilipari Kutató Intézet tudományos munkatársa

ÉLELMISZERIPARI CSOMAGOLÁSI ELJÁRÁSOK /KONZERVIPAR, HUSIPAR/

Előadók: NEDELKOVICS János, a Budapesti Műszaki Egyetem
Élelmiszerkémiai Tanszékének tudományos munkatársa
MLYNARIK János, az Országos Husipari Vállalat
Kutató Intézete igazgatóhelyettese
KÓTAI Lajos, az Anyagmozgatási és Csomagolási Intézet
főelőadója

TRANZISZTOROK AZ IPARI ELEKTRONIKÁBAN

Előadók: BÁN György, a Távközlési Kutató Intézet
tudományos munkatársa
RUDNAY Gyula, a Telefongyár laboratóriumvezetője

A NYOMTATOTT ÁRAMKÖRÖK ALKALMAZÁSA AZ ELEKTRONIKÁBAN

Előadók: ZAKARIÁS Gábor, a Telefongyári Fejlesztési Csoport vezetője
STEINER Iván, a Híradástechnikai Anyagok Gyára
főkonstruktorra
TÖLTÉSI Julia, a Telefongyár fejlesztési mérnöke

HIRADÁSTECHNIKAI ALAPANYAGOK ÉS FELHASZNÁLÁSUK

Előadók: dr.PATAKY Balázs, a Vasipari Kutató Intézet
tudományos munkatársa
GYARMATI Gyula, a Híradástechnikai Anyagok Gyára
kutató mérnöke
KATONA Éva, a Csepeli Fémmű kutató mérnöke

AZ ÁTVITELTECHNIKA PROBLÉMÁI

Előadók: GYURMÁN Jenő, a Telefongyár tervező mérnöke
LÉDER József, a Villamosenergiaipari Kutató Intézet
tudományos főmunkatársa

IVHEGESZTÉS, GÁZHEGESZTÉS, ELLENÁLLÁSHEGESZTÉS

Előadók: MOLNÁR László, a Vasipari Kutató Intézet
tudományos osztályvezetője
DOMANOVSKY Sándor, a Ganz-MÁVAG Hídigyára
hegesztőmérnöke
SZUNYOGH László, a Vasipari Kutató Intézet
kutató mérnöke

VILLAMOS FORGÁCSOLÓ ELJÁRÁSOK

Előadók: RÓTH András, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság
csoportvezető főmérnöke

**KOVÁCS László, a Csepel Vas- és Fémművek
Hiradástechnikai Gépgyár laboratóriumvezetője**

PROGRAMVEZÉRLÉSŰ SZERSZÁMGÉPEK

**Előadók: SZENTGYÖRGYVÁRI Ödön, a SZIM Fejlesztő Intézet
főosztályvezetője**

**SZABÓ József, a Csepeli Szerszámgépgyár
vezető tervezője**

ÖNTVÉNYTISZTÍTÁS

**Előadók: KÁLMÁN Lajos, a Csepeli Vas- és Acélöntöde főmérnöke
PINTÉR András, a KGM Tervező Irodái szaktanácsadója**

LEMEZSZABÁS

**Előadók: dr.ORDÓDY János, a Magyar Szabványügyi Hivatal
főmérnöke**

GARAMI Miklós, a Zománcipari Művek gépészmérnöke

**PÁL Imre, Építési és Közl.Műsz.Egyetem
ábrázolómértani tanszék adjunktusa**

NAGYPONTOSSÁGU KÖSZÖRÜLÉS

Előadók: HORNUNG Andor, ny.egyetemi tanár

RADNÓTI Győző, köszörűkorong szakértő

JAKAB István, a Gránitcsiszolókoronggyár üzemvezetője

ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS ALKALMAZÁSUK

**Előadók: HILLER József, az Építéstudományi Intézet
ig.helyettese, tagozatvezető**

**ZOLTÁNKA Viktor, az Építéstudományi Intézet
gépesítésfejlesztési tud.osztályvezetője**

**BALÁZSHÁZY Imre, az Építéstudományi Intézet
irányító mérnöke**

MŰANYAGOK A GÉPIPARBAN ÉS AZ ÉPÍTŐIPARBAN

**Előadók: HARDY Gyula, a Műanyagipari Kutató Intézet
igazgatója**

**MACSKÁSSY Hugó, a Műanyagipari Kutató Intézet
osztályvezetője**

**MOLNÁR Jánosné, a Műanyagipari Kutató Intézet
tudományos munkatársa**

Az előadásokat élénk viták követték, sok speciális szakmai kérdéssel.

A felsorolt 16 előadás mindegyikéhez ajánló bibliográfia is készült 20-25 adattal, a legfrissebb magyar nyelvű alap- és középfokú szakirodalomból, valamint a vonatkozó műszaki filmekből, 400-400 példányban. A hallgatók örömmel fogadták a jegyzéket, munkatársaik részére is kértek belőle, a fennmaradó példányokat a megyei könyvtárak, tárcaközpontok és a KMK hálózat kapták.

TERVEK 1966-RA

Három év tapasztalatával indul az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ az 1966.évi Budapesti Nemzetközi Vásárra. Az évek során megállapítást nyert, hogy szükség van a dokumentáció propagandájára a Vásáron, ahol igen sok műszaki fordul meg. Különösen fontos a felkészülés a "szakmai napok"-ra, amikor csupán szakemberek látogatják a Vásárt. Meg kell erősíteni a "szakmai napokon" a pavilonban a tájékoztató szolgálatot, és fokozott gondot kell fordítani a kiadványok megismertetésére. Nem szabad takarékoskodni az ún. szóróanyagokkal, röplapos propaganda nyomtatványokkal, de a kiadványok propaganda példányainál ügyelni kell, hogy a megfelelő kiadvány kerüljön komoly szakmai érdeklődő kezébe.

A Vásáron naponta 4-5000 érdeklődő tekinti meg a pavilont, tehát nem könnyű a szelektálás. Mégis komoly eredmény csak egyéni foglalkozás, tájékoztatás révén érhető el.

A dokumentációs kiadványok kiállításának legfőbb tanulságaként megállapítható volt, hogy műszaki szakembereink figyelembejövő hányada még mindig nem ismeri kellőképpen azokat a lehetőségeket, amelyeket a dokumentációs szolgáltatások nyújtanak. Vannak természetesen már szép számmal olyanok, akik e kiadványok egyes típusait megismerték, sőt használják. De ezeknél is gyakran a meglepetés erejével hatnak egyes általuk nem ismert újabb kiadványfajták. Így különösen a Témadokumentációs Kiadványok azok, amelyek igen széles körű érdeklődést keltenek, és amelyekben mindig akad az érdeklődők számára újabb és újabb olyan tematikai anyag, amelynek ilyen rendszeres feldolgozottságáról tudomásuk sem volt. Még a Műszaki Lapszemlék tekintetében sem kellő a tájékozottság műszaki szakembereink körében. A Műszaki-Gazdasági Tájékoztatót elég széles körben használják, kedvelik és értékelik. A Műszaki Információ c. sorozat, mint egyik legújabb kiadvány, amely meglehetősen alacsony példányszámban jelenik meg, talán a legkevésbé ismert a dokumentációs szolgáltatások között.

A dokumentációs kiadványok ismerete és megismertetése szempontjából külön problémát jelent a felnövekvő műszaki értelmiség természetszerű kisebb tájékozottsága. Számátalan végzős műegyetemi hallgató számára valóságos meglepetésként hatottak ezek a lehetőségek, amelyekhez a dokumentációs kiadványokból, különösen a Témadokumentá-

SZABOLCSKA F. - PAP J.: Az OMKDK a Budapesti Nemzetközi Vásárokon

ciós Kiadványokból, az MGT-ből és a Műszaki Információ c. sorozatból továbbképzésük számára megnyílnak.

A jövő évi Vásár propaganda anyagainál tehát a fentiekre különös tekintettel kell lenni.

Az 1966. évi pavilon alaptémájaként az automatizálás látszik legkézenfekvőbbnek. E témának a hazai műszaki fejlesztés legszélesebb körében betöltött perspektivikus szerepe szükségessé teszi szakirodalmi információkkal való bőveges ellátását. Ezt a célt kívánja szolgálni az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ az 1966. évi Budapesti Nemzetközi Vásáron felállítandó pavilonjában is.

!□!□!

SZABOLCSKA, F. - PAP, J.: Participation of the National Technical Library and Documentation Centre /OMKDK/ in the Budapest International Fair

Ever since 1963, the OMKDK has been a regular participant of each Budapest International Fair /BNV/. Paper describes the activity carried out by the Institute's stand.

In 1963, the OMKDK shared a single pavilion with the information services of the major Ministries at the Fair and performed, upon the request of professional visitors, special bibliographic research activity. The bibliographies were sent by mail to the user's address. In course of this activity 6000 problems of about 3000 visitors from the science, industry and agriculture have been so answered.

In 1964, the OMKDK already had an independent pavilion. Its exhibition dealt mainly with the construction of the Elizabeth Bridge /Budapest/ under progress that time.

In 1965, the Institute organized an international periodical exhibition where over 800 foreign engineering journals, year-books and other periodicals have been exhibited. During the afternoon hours, lectures were organized for socialist crew foremen and outstanding skilled labour - in co-operation with the Production Department of the National Trade Union Council - on the up-to-date problems and recent trends of selected special fields as reflected by the Hungarian special literature. The 16 lectures have been supplemented with reference bibliographies.

As for 1966, the OMKDK intends to represent the scope of automation at the Budapest International Fair.

.o.

Сабольчка Ф. - Пап Я.: Венгерская центральная библиотека и центр научно-технической информации (ВЦТБ и ЦНТИ) на Будапештской международной выставке (БММ)

ВЦТБ и ЦНТИ с 1963 года принимает участие в БММ. Статья Знакомит с тематикой трех выставок и с деятельностью проведенной в павильоне ВЦТБ и ЦНТИ.

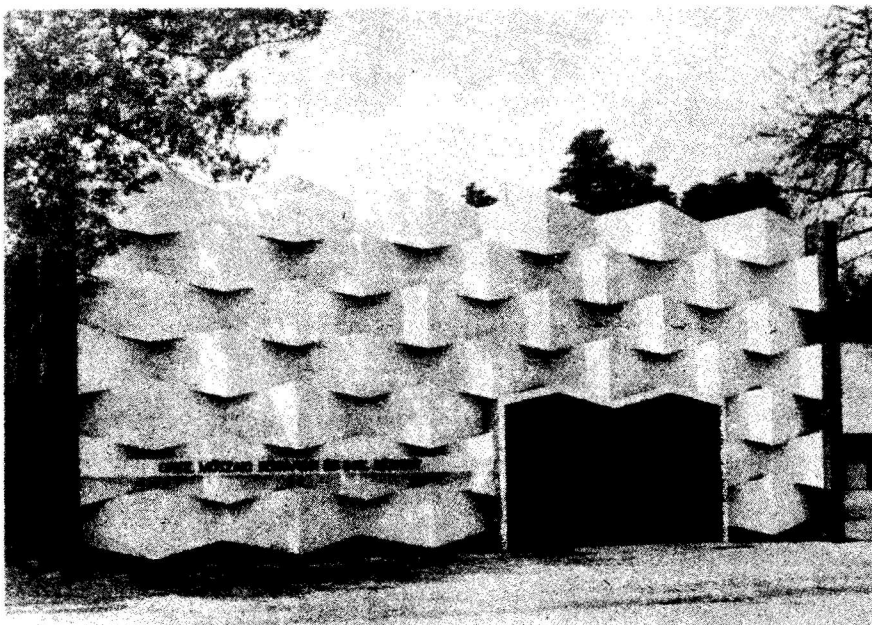
В 1963 году ВЦТБ и ЦНТИ была представлена на БММ совместно с информационными институтами крупнейших министерств. ИТР-посетители выставки могли в письменной форме заявить библиографические справки, которые готовились бесплатно и высылались потребителям по почте. За время кампании таким образом было составлено более 6000 библиографических справок по различным темам, интересующим около 3000 трудящихся.

В следующем, 1964 году ВЦТБ и ЦНТИ уже заняла отдельный павильон. Экспозиция была приурочена к строящемуся в то время новому будапештскому мосту Эпешбет.

В 1965 году ВЦТБ и ЦНТИ устроила в своем выставочном павильоне выставку технических журналов мира, где было представлено более 800 технических журналов на иностранных языках. По вечерам ВЦТБ и ЦНТИ совместно с Производственным отделом Государственного совета профсоюзов устраивали лекции по актуальным вопросам той или иной профессии, о новейших направлениях развития, в отражении венгерской технической литературы, для руководителей бригад социалистического труда и передовых рабочих. Всего было проведено 16 лекций, к которым были подготовлены рекомендательные библиографии.

На БММ 1966 года ВЦТБ и ЦНТИ планирует экспозицию на тему автоматизация информационных работ.

□
□ □ □
□

1.sz. ábra

az 1965. évi kiállítási pavilon a modern építőművészet és grafika eszközeinek jó alkalmazásával építészeti és belső kiképzés szempontjából különösen alkalmasnak bizonyult figyelemfelkeltésre. Fehér méhsejtkiképzésével, modern vonalaival már messziről magára hívta a látogatók figyelmét. A belső grafika a korszerű külföldi tapasztalatok felhasználásával készült és mind összhatásában, mind részleteiben a látogatóknál kedvező benyomást keltett

2.sz. ábra

A Vásáron tartott előadások témájához két színnyomású, illusztrált címlapos irodalomkutatások készültek